

Pravosuđe
i zaštita
potrošača

Europe Direct je usluga koja vam omogućuje pronaći
odgovore na pitanja o Europskoj uniji

Besplatni telefonski broj (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informacije su besplatne, kao i većina poziva (premda neke mreže, javne govornice ili hoteli mogu naplaćivati pozive).

Informirajte se o svojim pravima – Zaštita od diskriminacije

Europska komisija

Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača

Print	ISBN 978-92-79-48488-9	doi:10.2838/285933	DS-04-15-271-HR-C
PDF	ISBN 978-92-79-48508-4	doi:10.2838/96059	DS-04-15-271-HR-N

© Europska unija, 2015.

Umnožavanje je dopušteno uz navođenje izvora.

Informirajte
se o svojim pravima
Zaštita od
diskriminacije

Ovaj vodič pomoći će vam da se upoznate sa svojim pravom na zaštitu od diskriminacije koje imate na temelju zakonodavstva EU-a.

U njemu se objašnjava koja prava imate¹ te kako postupiti ako mislite da ste izloženi diskriminaciji.

Zabrana diskriminacije jedno je od temeljnih načela Europske unije. EU donosi zakonodavstvo za suzbijanje diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, dobi ili spolne orijentacije. Tim se zakonodavstvom ne zabranjuje diskriminacija u svim područjima života, već u određenom broju ključnih područja kao što je zapošljavanje. Države članice imaju obvezu provedbe prava EU-a u svojem nacionalnom zakonodavstvu te njegove ispravne primjene.

Diskriminacija na temelju državljanstva također je zabranjena zakonodavstvom EU-a, ali ona nije obrađena u ovoj brošuri. Više informacija o vašim pravima dostupno je na portalu Vaša Europa: <http://europa.eu/youreurope/index.htm>.

U ovom se vodiču navode vaša prava na temelju zakonodavstva EU-a, kojim se osigurava samo minimalna razina zaštite. Većina država članica nacionalnim zakonodavstvom pruža širu zaštitu od diskriminacije. Saznajte više u odjeljku „Korisne poveznice” u nastavku teksta.

¹ Riječ je o smjernicama koje se dijelom temelje na sveobuhvatnom vodiču pod nazivom *Kako pokrenuti tužbu zbog diskriminacije: priručnik o traženju pravnih sredstava u skladu s direktivama EU-a o nediskriminaciji* (How to Present a Discrimination Claim: Handbook on seeking remedies under the EU Non-discrimination Directives), srpanj 2011., za Komisiju pripremila Lilla Farkas, članica europske mreže pravnih stručnjaka u području nediskriminacije. Dostupno na: http://ec.europa.eu/justice/discrimination/document/index_en.htm.

1. Koja su vaša prava?

1. Kojim se propisima EU-a jamči vaša zaštita od diskriminacije?

Osnove za diskriminaciju	Zakonodavstvo EU-a
Rasno ili etničko podrijetlo	<i>Direktiva o rasnoj jednakosti 2000/43/EZ</i>
Vjera ili uvjerenje, invalidnost, dob ili spolna orijentacija	<i>Direktiva o jednakosti pri zapošljavanju 2000/78/EZ</i>
Spol • uključujući trudnoću i majčinstvo • uključujući diskriminaciju osoba koje su promijenile spol	<i>Direktiva o ravnopravnosti spolova 2006/54/EZ (u vezi sa zapošljavanjem)</i> <i>Direktiva o ravnopravnosti spolova 2004/113/EZ (u vezi s robom i uslugama)</i> <i>Direktiva o ravnopravnosti spolova 79/7/EEZ (u vezi sa socijalnom sigurnošću)</i>

2. Što ako sam diskriminiran/a na nekoj drugoj osnovi?

Zaštitu od diskriminacije na nekoj drugoj osnovi možete dobiti u okviru nacionalnog prava. Trebali biste provjeriti predviđa li se nacionalnim zakonima zaštita u vašem konkretnom slučaju. Pravna zaštita u okviru nacionalnog zakonodavstva može uključivati diskriminaciju na temelju političkog mišljenja, bračnog stanja, rođenja, socijalnog podrijetla, imovine, zdravstvenog stanja ili tjelesnih značajki. Poveljom o temeljnim pravima Europske unije zabranjuje se i diskriminacija na temelju, primjerice, socijalnog podrijetla, političkog ili bilo kakvog drugog mišljenja, imovine i rođenja. Međutim, to se primjenjuje na države članice samo kada provode zakonodavstvo EU-a.

Državljanstvo: Građani EU-a i članovi njihovih obitelji zaštićeni su i od diskriminacije na temelju državljanstva u području primjene zakonodavstva EU-a. Pravo državljanina zemalja izvan EU-a na jednako postupanje uz posebne je uvjete zaštićeno u skladu s Direktivom 2003/109/EZ (osobe s dugotrajnim boravištem) te nizom drugih direktiva.

3. U kojim sam životnim situacijama na temelju zakonodavstva EU-a zaštićen/a od diskriminacije?

Zaštitom predviđenom zakonodavstvom EU-a obuhvaćena su sljedeća područja prema osnovama za diskriminaciju:

Osnova za diskriminaciju	Područja u kojima ste zaštićeni na temelju zakonodavstva EU-a
Rasno ili etničko podrijetlo	<i>Pristup zapošljavanju (postupak odabira) Radni uvjeti, uključujući plaću i otkaz Strukovne mirovine Strukovno osposobljavanje Pristup samozaposlenju/drugim oblicima rada Socijalna zaštita (uključujući socijalnu sigurnost i zdravstvenu skrb) Obrazovanje Pristup robama i uslugama te opskrba robom i pružanje usluga, uključujući stanovanje</i>
Spol	<i>Pristup zapošljavanju (postupak odabira) Radni uvjeti, uključujući plaću i otkaz Strukovne mirovine Strukovno osposobljavanje Pristup samozaposlenju/drugim oblicima rada Socijalna sigurnost Pristup robama i uslugama te opskrba robom i pružanje usluga</i>
Vjera ili uvjerenje, invalidnost, dob ili spolna orijentacija	<i>Pristup zapošljavanju (zapošljavanje) Radni uvjeti, uključujući plaću i otkaz Strukovne mirovine Strukovno osposobljavanje Pristup samozaposlenju/drugim oblicima rada</i>

Mnoge države članice nacionalnim zakonodavstvom pružaju širu zaštitu te zabranjuju diskriminaciju na temelju vjere ili uvjerenja, invalidnosti, dobi ili spolne orijentacije u područjima kao što su roba i usluge.

Informiraj se o svojim pravima – na radu

Zaštićeni ste od diskriminacije u svim područjima poslovnog života, već od trenutka podnošenja prijave. Nakon podnošenja prijave za posao nitko ne bi trebao biti isključen zbog svojeg spola, dobi, rasnog podrijetla ili nekih drugih zaštićenih značajki.

Imate pravo na jednako postupanje u područjima kao što su zapošljavanje, uvjeti rada, napredovanje, plaća, pristup strukovnom osposobljavanju, strukovne mirovine i otkaz. Primjerice, poslodavac ne smije otpustiti trudnu zaposlenicu zbog njezine trudnoće ili za isti posao ili posao iste vrijednosti muškarcima isplaćivati više plaće nego ženama.

Informiraj se o svojim pravima – pri kupnji ili prodaji robe ili usluga

Diskriminacija na temelju rasnog ili etničkog podrijetla zabranjena je u području usluga dostupnih javnosti, u javnom i privatnom sektoru. Ne smije vam se zabraniti ulazak u restoran, bar, *fitness*-klub, hotel itd. na temelju vašeg spola ili rasnog ili etničkog podrijetla te se od vas ne može tražiti da platite višu cijenu za određene usluge samo zbog vašeg spola (npr. za frizerske usluge ili usluge osiguranja).

Direktivama EU-a o ravnopravnosti nisu obuhvaćene sve aktivnosti. Primjerice, određene aktivnosti tijela javne vlasti (npr. policije) nisu „usluge” prema zakonodavstvu EU-a i stoga se na njih ne primjenjuju antidiskriminacijski propisi EU-a. Usluge koje nisu „dostupne javnosti” također su izuzete (npr. starija gospođa koja želi iznajmiti sobu u svojoj kući može tražiti stana u krugu obitelji ili ograničiti izbor na jedan spol).

4. Koja je vrsta diskriminacije zabranjena?

Različiti oblici diskriminacije, uključujući izravnu i neizravnu diskriminaciju, uznemiravanje, seksualno uznemiravanje, viktimizaciju te upute kojima se potiče diskriminacija zabranjeni su zakonodavstvom EU-a.

Izravna diskriminacija događa se kada se prema nekoj osobi postupa drukčije i lošije nego prema drugima na bilo kojoj osnovi obuhvaćenoj zakonodavstvom EU-a. Sljedeće situacije mogu poslužiti kao primjeri diskriminacije:

- odbijanje vaše prijave za posao jer ste osoba muslimanske ili židovske vjeroispovijesti, crne boje kože, muškarac ili stariji od 35 godina;
- odbijanje upisa vašeg djeteta u školu zbog romskog podrijetla;
- odluka poslodavca koji zbog gospodarskih teškoća mora smanjiti broj zaposlenih da otpusti samo one starije od 50 godina;
- odbijanje posrednika u prometu nekretnina da vam iznajmi nekretninu zbog vašeg spola ili boje kože.

Neizravna diskriminacija događa se kada je učinak neke opće primjenjive **prakse, politike ili pravila** lošiji za neke osobe u usporedbi s drugima. Neke mjere koje na prvi pogled djeluju neutralno mogu imati diskriminirajući učinak na određenu skupinu ljudi. Primjerice, zahtjevom da zaposlenici u supermarketu ili konferencijskom centru moraju biti u mogućnosti obavljati zadatke stojeći moglo bi se nepotrebno isključiti određene podnositelje prijave za posao s invaliditetom. Određenim propisanim načinom odijevanja mogli bi se isključiti podnositelji prijave koji su pripadnici nekih etničkih manjina ili vjerskih skupina. Određenim fizičkim zahtjevima mogli bi se isključiti žene te stariji podnositelji prijave ili oni s invaliditetom. Pritom nije važno je li diskriminacija namjerna ili ne. Statistički podaci mogu biti korisni pri dokazivanju neizravne diskriminacije. Primjerice, pravilima kojima se u nepovoljan položaj dovode zaposlenici u nepunom radnom vremenu mogu se neizravno diskriminirati žene jer su one češće no muškarci zaposlene u nepunom radnom vremenu.

Neizravna diskriminacija u nekim situacijama može biti opravdana, primjerice ako:

- postoji opravdan razlog ili cilj u pozadini određene prakse, politike ili pravila te ako je
- sredstvo za postizanje tog cilja primjereno i nužno.

To se naziva „objektivno opravdanje”. Njegovo postojanje procjenjuje se od slučaja do slučaja.

Uznemiravanje je neželjeno postupanje ili ponašanje kojim se narušava dostojanstvo osobe ili stvara zastrašujuća, neprijateljska, uvredljiva, ponižavajuća ili neugodna atmosfera. Primjerice, ako ste homoseksualna osoba koja redovito mora slušati homofobne šale koje pričaju vaš šef i kolege te gledati homofobne poruke e-pošte koje oni razmjenjuju, to bi mogao biti slučaj uznemiravanja, a time i diskriminacije.

Seksualno uznemiravanje je neželjeno fizičko, verbalno ili neverbalno postupanje ili ponašanje seksualne prirode kojim se narušava dostojanstvo osobe ili stvara zastrašujuća, neprijateljska, uvredljiva, ponižavajuća ili neugodna atmosfera. Primjerice, seksualno uznemiravanje događa se ako vam se šef ili jedan od kolega nameće, pokazuje slike ili fotografije seksualne prirode ili vam šalje seksualno eksplicitne ili neprimjerene poruke e-pošte ili SMS poruke.

Viktimizacija se događa kada netko loše postupi prema vama zato što ste se požalili ili nekome drugome pomogli da se požali na diskriminaciju. Primjerice, ako ste otpušteni ili vam je uskraćeno napredovanje zato što ste podnijeli žalbu zbog diskriminacije protiv šefa ili ste svjedočili u predmetu koji se vodi zbog navodne diskriminacije, riječ je o viktimizaciji.

Upute kojima se potiče diskriminacija također su oblik diskriminacije. Primjerice, na nju potiču vlasnik noćnog kluba koji zaposlenicima daje upute da u nj ne puštaju osobe određenog rasnog ili etničkog podrijetla ili poslodavac koji od agencije koja posreduje u pronalaženju zaposlenika na određeno vrijeme traži da mu upućuje samo žene mlađe od 30 godina.

5. Postoje li situacije u kojima je nejednako postupanje prema zaštićenim osnovama dopušteno?

Da, zakonodavstvom EU-a dopušteni su određeni izuzeci od opće zabrane.

Postoji opća iznimka u području zapošljavanja ako je poseban zahtjev neophodan za obavljanje određene djelatnosti. Primjerice, *casting* direktor za ulogu u nekom filmu može tražiti glumca određenog rasnog podrijetla. Isto tako, od svećenika se može zahtijevati da se pridržava vjerskih propisa svoje vjerske zajednice. Međutim, ovim se izuzetkom ne dopušta crkvama ili drugim vjerskim organizacijama da nameću vjerske zahtjeve pri zapošljavanju osoba čija vjera ili uvjerenje nisu od izravne važnosti za obavljanje njihovih djelatnosti (npr. čistači ili vrtlari).

Opskrba robom ili pružanje usluga isključivo ili primarno osobama jednog spola u određenim je uvjetima također dopušteno. Primjerice, u klinikama se određene zdravstvene usluge mogu pružati samo trudnicama.

Države članice mogu dopustiti različito postupanje i na temelju dobi ako je to primjereno i nužno za ostvarenje opravdanih ciljeva u području zapošljavanja i tržišta rada. Primjerice, uz određene uvjete države članice mogu dopustiti mogućnost otkazivanja ugovora o radu nakon što zaposlenik navrší određene godine starosti – osobito ako je već stekao pravo na mirovinu.

Zakonodavstvom EU-a državama članicama dopušta se i da imaju pravila ili politike kojima se sprečava da pripadnici određene skupine budu u nepovoljnom položaju ili se predviđaju kompenzacije za to. To je poznato kao „pozitivno djelovanje”. Primjerice, mogu se zadati ciljevi za poslodavce u vezi sa zapošljavanjem osoba s invaliditetom ili postavljanjem većeg broja žena na rukovodeće položaje, ako su slabije zastupljene.

Većina država članica ima posebna pravila za oružane snage kojima se omogućuje različito postupanje na osnovi dobi i invalidnosti.

6. Moraju li svi u EU-u poštovati zabranu diskriminacije?

Da. Pojedinci, poduzeća svih veličina (uključujući mala i srednja poduzeća), udruženja, tijela lokalne vlasti, vlada i sve druge organizacije u javnom i privatnom sektoru moraju poštovati zabranu diskriminacije.

7. Jesu li svi u EU-u zaštićeni od diskriminacije?

Jesu. Antidiskriminacijskim propisima EU-a zaštićeni su ne samo građani EU-a već i sve osobe na njegovu području. Međutim, njima je obuhvaćena samo diskriminacija na temelju rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invalidnosti, dobi ili spolne orijentacije. Primjerice, migranti iz zemalja izvan EU-a ne smiju se diskriminirati na radnom mjestu na temelju etničkog podrijetla, dobi ili spola. Njima nije obuhvaćeno različito postupanje koje proizlazi iz činjenice da netko nije građanin EU-a, primjerice na temelju različitih propisa u vezi s ulaskom u državu EU-a i boravkom u njoj.

8. Jesam li zaštićen samo na temelju vlastitih značajki?

Ne, zaštićeni ste i od diskriminacije na temelju povezanosti. Time je obuhvaćena situacija u kojoj se prema vama loše postupi zbog vaše povezanosti s nekim. Primjerice, ako ste na radnom mjestu izloženi diskriminaciji i uznemiravanju zato što vam je potrebno više slobodnog vremena kako biste skrbili za dijete s invaliditetom.

Diskriminacija na temelju pretpostavki ili percepcije također je zabranjena. Primjerice, ako vam nije ponuđen posao zato što poslodavac pogrešno pretpostavlja da ste homoseksualna osoba ili osoba muslimanske vjeroispovijesti.

9. Što ako zbog mog invaliditeta poslodavac mora napraviti izmjene na radnom mjestu kako bih mogao/mogla raditi?

Ako ste osoba s invaliditetom, vaš sadašnji ili budući poslodavac mora napraviti primjerene izmjene na vašem radnom mjestu kako biste mogli obavljati svoj posao. „Primjerene” znači, primjerice, da te promjene ne bi trebale biti preskupe u odnosu na veličinu poduzeća te da se njima ne bi smjeli kršiti propisi o zdravlju i zaštiti na radu.

Najprije biste o tome trebali razgovarati s poslodavcem koji možda nije upoznat sa svojim obvezama. Procjena primjerenosti određenih izmjena može se napraviti samo na pojedinačnoj osnovi. Možete razmisliti i o stupanju u kontakt s organizacijom koja promiče prava osoba s invaliditetom za savjete i podršku.

Informiraj se o svojim pravima – pravo na primjerene prilagodbe tijekom radnog odnosa

Primjerene prilagodbe na radnome mjestu u skladu s vašim potrebama kao osobe s invaliditetom mogu uključivati osiguravanje rezerviranog mjesta za parkiranje, pristupačnog radnog mjesta ili posebno prilagođenu opremu. To ne moraju biti fizičke promjene. Sve ovisi o tome što vam je potrebno. Može biti riječ samo o promjeni radnog vremena ili načina na koji se obavljaju zadaci.

Vaša prijava za posao ne može se odbiti uz opravdanje da bi poslodavac morao napraviti primjerene prilagodbe kako bi vam omogućio obavljanje posla.

2. Kako možete ostvariti svoja prava?

10. Kome se mogu obratiti ako sam izložen/a diskriminaciji?

Ako znate ili sumnjate da ste izloženi diskriminaciji, savjet i pomoć možete potražiti od organizacija kao što su tijela za suzbijanje diskriminacije, sindikata ili nevladinih organizacija.

Države članice dužne su provoditi zakonodavstvo EU-a i ispravno ga primjenjivati. One moraju na nacionalnoj razini jamčiti vaša prava koja imate na temelju zakonodavstva EU-a. Zakonodavstvom EU-a od država članica zahtijeva se da uspostave **nacionalna tijela za suzbijanje diskriminacije** radi promicanja jednakog postupanja bez obzira na rasno ili etničko podrijetlo i spol. Ona pružaju neovisnu pomoć žrtvama diskriminacije. U praksi se u većini država članica nacionalna tijela za suzbijanje diskriminacije u okviru nacionalnog prava bave i diskriminacijom na temelju vjere ili uvjerenja, invalidnosti, dobi i spolne orijentacije. U mnogim se slučajevima bave i diskriminacijom na temelju državljanstva, jezika ili političkog mišljenja.

Neka nacionalna tijela za suzbijanje diskriminacije mogu vam pružiti samo korisne informacije, dok vam druga mogu pomoći da podnesete tužbu ili čak razmotriti vaš slučaj.

Internetske stranice vašeg nacionalnog tijela za suzbijanje diskriminacije možete potražiti u odjeljku „Korisne poveznice” u nastavku teksta. Na tim stranicama pronaći ćete više informacija, uključujući i informacije o tome kako vam mogu pomoći.

U mnogim državama članicama **sindikati** i **nevladine organizacije** pružaju informacije i pomoć žrtvama diskriminacije. U skladu sa zakonodavstvom EU-a, organizacije koje imaju opravdani interes u području ravnopravnosti imaju pravo pružati potporu žrtvama u postupcima zbog diskriminacije, a u mnogim državama članicama mogu podnositi tužbe u ime pojedinca ili kako bi mu pomogle.

11. Trebam li se žaliti u slučaju izloženosti diskriminaciji?

Da. Odštetu ili izjavu da ste bili žrtva diskriminacije možete dobiti samo ako podnesete tužbu. Morate imati na umu da mnoge države članice imaju određene rokove za zastaru za podnošenje tužbe zbog diskriminacije. Podnošenjem tužbe pomoći ćete i drugima jer se njome jača svijest o problemu diskriminacije i pridonosi promjeni stavova. Za stvarnu je promjenu često potrebna kritična masa slučajeva.

12. Koje tijelo razmatra moju tužbu?

To ovisi o nacionalnom pravu države članice u kojoj podnosite tužbu. Trebali biste se obratiti nacionalnim savjetodavnim službama (vidjeti 10. pitanje) za više informacija o tužbenom postupku.

13. Kako mogu uložiti pritužbu ako moja zemlja ne poštuje zakonodavstvo EU-a?

Ako se Europskoj komisiji žalite na to da država članica ne poštuje zakonodavstvo EU-a, Europska komisija razmotrit će proizlazi li iz vaše pritužbe da se u nacionalnom zakonodavstvu države članice zakonodavstvo EU-a ne primjenjuje ispravno. Ako Europska komisija utvrdi da država članica krši pravo EU-a, može pokrenuti postupak protiv te države članice pred Sudom Europske unije.

Međutim, Europska komisija ne može intervenirati u pojedinačnim slučajevima sporova između žrtava diskriminacije i njihovih poslodavaca, pružatelja usluga ili tijela javne vlasti. Europska komisija ne može izjaviti da je riječ o diskriminaciji i ne može narediti državi članici, poduzeću ili pojedincu da vam nadoknadi štetu. Pritužba Europskoj komisiji ne može nadomjestiti ostvarivanje vaših prava putem nacionalnih tijela vlasti i sudova.

14. Kako mogu dokazati da sam bio/bila žrtva diskriminacije?

Ako imate razloga vjerovati da se prema vama postupalo drukčije zbog vaše invalidnosti, dobi, etničkog ili rasnog podrijetla, vjere ili uvjerenja, spolne orijentacije ili spola, morate prikupiti sve dokaze koje možete pronaći kako biste poduprli svoju tužbu (npr. pisma, poruke e-pošte i drugi dokumenti). Vodite evidenciju o važnim razgovorima ili događajima te doznajte kako možete doći do dokumenata koji bi vam mogli trebati, a koje nemate. Primjerice, ako ste podnijeli tužbu jer vam nije ponuđen posao ili barem razgovor za posao zbog vašeg spola, dobi, invalidnosti, spolne orijentacije, vjere ili rasnog ili etničkog podrijetla, mogle bi vam koristiti informacije poslodavca o kriterijima na temelju kojih je napravljen odabir kandidata. U pribavljanju tih informacija možda vam može pomoći vaše nacionalno tijelo za suzbijanje diskriminacije ili postoje postupci za njihovo pribavljanje.

Savjet o tome što morate napraviti kako biste dokazali svoje tvrdnje trebate potražiti od svojeg nacionalnog tijela za suzbijanje diskriminacije, sindikata ili nevladine organizacije.

Za podnošenje tužbe zbog diskriminacije morate imati dokaze o tome da se prema vama postupalo nepravedno te da je razlog tomu bio vaš spol, dob, invalidnost, spolna orijentacija, vjera ili raso ili etničko podrijetlo. Morate samo navesti činjenice na temelju kojih se može pretpostaviti diskriminacija. U tom slučaju poslodavac, osoba ili organizacija na čije se postupanje žalite mora dokazati da nije bilo diskriminacije. To je poznato kao „prebacivanje tereta dokazivanja na drugu stranu”. Riječ je o pravilu prava EU-a kojim se žrtvama diskriminacije olakšava podnošenje tužbi.

15. Mogu li se žaliti na diskriminaciju kojoj je izložena druga osoba?

Ako se žalite na pojedinu konkretnu situaciju, tužbu biste trebali podnijeti na nacionalnoj razini u skladu s nacionalnim postupkom. Vaše nacionalno tijelo za suzbijanje diskriminacije, sindikat ili nevladina organizaciju reći će vam možete li se žaliti na neko postupanje bez obzira na to što ono ne utječe izravno na vas.

Ako se Europskoj komisiji žalite na to da država članica ne poštuje zakonodavstvo EU-a, ne morate dokazati da taj problem izravno utječe na vas.

16. Koje su metode dostupne za pronalazak rješenja?

Države članice odlučuju o tome rješavaju li se slučajevi diskriminacije u okviru kaznenog, parničnog ili upravnog postupka. Neke države članice predviđaju mogućnost postupka mirenja. Primjerice, na taj bi se način moglo pronaći sporazumno rješenje spora između vas i vašeg poslodavca. Ako postoji više mogućnosti, morate odabrati onu koja je najbolja za vas. Ako ne želite čekati ishod potencijalno dugog sudskog postupka, možete se odlučiti za postupak mirenja (ako je dostupan u okviru vašeg nacionalnog prava), koji je obično brži i jeftiniji. Umjesto toga, možete se odlučiti na pokretanje pravnog postupka kako biste izbjegli situaciju u kojoj više nemate pravo na odštetu jer ste prekasno podnijeli tužbu. O tome vas može savjetovati vaše nacionalno tijelo za suzbijanje diskriminacije, sindikat ili nevladina organizacija.

17. Koja su rješenja? Mogu li dobiti odštetu? Mogu li se vratiti na posao ako sam otpušten/a zbog diskriminacije?

Zakonodavstvom EU-a nije propisano koja odšteta ili druge naknade moraju biti na raspolaganju u državama članicama. Zakonodavstvom EU-a propisano je samo da države članice moraju predvidjeti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće kazne te osigurati mogućnost pokretanja postupka na sudu radi ostvarivanja vaših prava na temelju zakonodavstva EU-a. Trebali biste provjeriti koje su naknade dostupne u skladu s vašim nacionalnim zakonodavstvom. O tome vas može savjetovati vaše nacionalno tijelo za suzbijanje diskriminacije, sindikat ili nevladina organizacija.

Primjerice, možda od suda ili tijela za suzbijanje diskriminacije možete zatražiti utvrđivanje slučaja diskriminacije. Možda imate pravo zahtijevati odštetu, povratak na posao ili nalog kojim se zahtijeva da osoba ili organizacija koja je provodila diskriminaciju poduzme konkretne korake. Primjerice, sud ili nacionalno tijelo za suzbijanje diskriminacije može zatražiti od poslodavca da promijeni diskriminacijsku politiku zapošljavanja.

18. Koliko će koštati podnošenje tužbe?

Ako problem želite pokušati riješiti neformalnim putem, primjerice slanjem dopisa osobi ili organizaciji koja vas je diskriminirala, onda nećete nužno imati pravne troškove. Ako želite pokrenuti postupak na sudu, troškovi nacionalnih postupaka ovisit će o vašem nacionalnom pravnom sustavu. Možda postoje jeftinije ili besplatne druge mogućnosti, kao što je postupak mirenja. Raspitajte se na vrijeme o svojem pravu na pravnu pomoć i o dostupnosti drugih oblika pravnog savjetovanja i zastupanja. Primjerice, savjete i pomoć mogu besplatno pružati tijela za suzbijanje diskriminacije, sindikati, nevladine organizacije ili studenti prava.

Korisne poveznice:

Europska komisija, Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača, „Borba protiv diskriminacije”:

http://ec.europa.eu/justice/discrimination/index_hr.htm

Europska komisija, Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača, „Ravnopravnost spolova”:

http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/index_hr.htm

Europska komisija, Glavna uprava za pravosuđe i zaštitu potrošača, „Temeljna prava”:

http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/index_hr.htm

Europska komisija, Glavno tajništvo, „Praćenje primjene prava EU-a”: http://ec.europa.eu/eu_law/index_hr.htm

Europska mreža tijela za suzbijanje diskriminacije (Equinet): <http://www.equineteurope.org/>

Europski sud za ljudska prava o podnošenju prijave Sudu:

http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants&c=#n1365511865464_pointer

Europska komisija, Glavna uprava za migracije i unutarnje poslove, o statusu državljanin izvan EU-a s dugotrajnim boravištem, uključujući njihovo pravo na jednako postupanje u određenim ključnim područjima:

http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/immigration/long-term-residents/index_en.htm

Nacionalna tijela za suzbijanje diskriminacije:

Austrija: Ombudsman za jednako postupanje: www.gleichbehandlungsanwaltschaft.at

Belgija: Centar za jednake mogućnosti i borbu protiv rasizma: <http://www.diversite.be/>

Institut za ravnopravnost žena i muškaraca: <http://igvm-iefh.belgium.be/>

Bugarska: Komisija za zaštitu od diskriminacije: www.kzd-nondiscrimination.com

Hrvatska: Ured pučkog pravobranitelja: www.ombudsman.hr

Cipar: Ured povjerenika za upravu (Ombudsman): www.no-discrimination.gov.cy

Češka: Ured javnog pravobranitelja: www.ochrance.cz

Danska: Danski institut za ljudska prava: www.humanrights.dk

Odbor za jednako postupanje: <http://www.ligebehandlingsnaevnet.dk/>

Estonija: Povjerenik za ravnopravnost spolova i jednako postupanje: <http://www.svv.ee/>

Finska: Ombudsman za manjine: www.syrjinta.fi

Ombudsman za ravnopravnost: www.tasa-arvo.fi

Francuska: Javni pravobranitelj: www.defenseurdesdroits.fr

Njemačka: Savezna agencija za borbu protiv diskriminacije:

www.antidiskriminierungsstelle.de ili www.federal-anti-discrimination-agency.com

Grčka: Ombudsman: www.synigoros.gr

Mađarska: Tijelo za jednako postupanje: www.egyenlobanasmod.hu

Ured povjerenika za temeljna prava: www.ajbh.hu

Irska: Tijelo za suzbijanje diskriminacije: www.equality.ie

Italija: Nacionalni ured za borbu protiv rasne diskriminacije (UNAR): www.unar.it

Latvija: Ured ombudsmana: <http://www.tiesibsargs.lv/eng/>

Litva: Ured ombudsmana za jednake mogućnosti: www.lygybe.lt

Luksemburg: Centar za promicanje jednakog postupanja: www.cet.lu

Malta: Nacionalno povjerenstvo za promicanje ravnopravnosti: www.equality.gov.mt

Nizozemska: Nizozemski institut za ljudska prava: <http://www.mensenrechten.nl/>

Poljska: Javni pravobranitelj za ljudska prava: www.rpo.gov.pl

Portugal: Povjerenstvo za pitanja migracije i međukulturni dijalog – ACIDI: www.acm.gov.pt

Povjerenstvo za državljanstvo i ravnopravnost spolova – CIG: <http://www.cig.gov.pt/>

Povjerenstvo za ravnopravnost na radu i pri zapošljavanju – CITE: www.cite.gov.pt

Rumunjska: Nacionalno vijeće za borbu protiv diskriminacije (CNCD): www.cncd.org.ro

Slovačka: Nacionalni centar za ljudska prava: <http://www.snslp.sk>

Slovenija: Odvjetnik za promicanje načela ravnopravnosti: www.zagovornik.gov.si

Španjolska: Vijeće za rasnu i etničku ravnopravnost: www.igualdadynodiscriminacion.org

Švedska: Ombudsman za ravnopravnost: www.do.se

Ujedinjena Kraljevina Velika Britanija: Komisija za zaštitu jednakosti i ljudskih prava: www.equalityhumanrights.com

Sjeverna Irska: Povjerenstvo za ravnopravnost Sjeverne Irske: www.equalityni.org

KAKO DOĆI DO PUBLIKACIJA EU-a

Besplatne publikacije:

- jedan primjerak:
u knjižari EU-a (<http://bookshop.europa.eu>);
- više od jednog primjerka ili plakati/zemljovid:
u predstavništvima Europske unije (http://ec.europa.eu/represent_en.htm),
pri delegacijama u zemljama koje nisu članice EU-a (http://eeas.europa.eu/delegations/index_hr.htm),
kontaktiranjem službe Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_hr.htm)
ili pozivanjem broja 00 800 6 7 8 9 10 11 (besplatni poziv iz EU-a) (*).

(*) Informacije su besplatne, kao i većina poziva (premda neke mreže, javne govornice ili hoteli mogu naplaćivati pozive).

Publikacije koje se plaćaju:

- u knjižari EU-a (<http://bookshop.europa.eu>).

Ured za publikacije

Print	ISBN 978-92-79-48488-9	doi:10.2838/285933	DS-04-15-271-HR-C
PDF	ISBN 978-92-79-48508-4	doi:10.2838/96059	DS-04-15-271-HR-N